

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40
Nrul de Duminecă:
Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrise nu să în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Judecățile unui „om mai în vîrstă” și lămuririle unui „băiat tînăr”.

— Pentru Dl A. C. Popovici și alți »binevoitori«. —

De Octavian Goga.

Am înaintea mea cele două articole ale Domnului A. C. Popovici din „Gazeta Transilvaniei” „*Poezii și politica*”... Le citesc și stau pe gânduri... Să răspund, să nu răspund? Mărturisesc că sînt cam încurcat...

Dsa își pune în mișcare întreg arsenalul: mobilizează un regiment de citate nemțești, enunță judecăți inapelabile, se ceartă cu Goethe, aleargă în Statele-Unite după literați, vorbește de sorocul „Knickebeine”-urilor la che-furi, înjură chelnerii și „modernismul anarhic”, trăsnește în „ieslele Tribunei” și „grajdul din Arad”... și altele... și altele...

Și de ce aceste torente de lavă aprinsă, ploaia asta îngrozitoare de pucioasă și trăsnete, acest caleidoscop enervant de imagini cam ciudate? Iată de ce, iubite cetitor, iată de ce: ca eu să fiu scos din — „*politică*”... Ca să-mi strivească distinsul autor al „*Replicei*”, știți ce? Ascultați: „*cariera*” mea „*în politică*”.

Acum înțelegeți — nu-i așa? — încurcătura mea. Pentru-că eu stau și mă gândesc, și mă dumiresc și iar mă gândesc: unde este „*cariera mea politică*”?... Ce „*politică*” și ce „*carieră*” am făcut eu? Cei cari după masă trec cu ochii peste ziarele noastre știu cu câtă brumă de „*politică*” i-am indispus... Știu că am redactat doi ani o revistă în care s'au rostit cuvinte pornite din gânduri curate asupra întâmplărilor zilnice dela noi, că am asistat la adunări de popor și din când în când am ținut câte-o cuvîntare bună rea, cum a dat Dumnezeu; am alergat de vre-o câte-va ori la Pesta la sedințele comitetului și de câteva ori la Cluj, la curtea cu jurați; am susținut, ajutat de-o seamă de oameni entuziaști, o agitație electorală de două luni în cercul Chișineului, am mai strigat și prin alte părți și după căderea triumfătoare dela deputația, de care niciodată nu m'am legat, am început de vre-o jumătate de an să trimit cam la o săptămîna odată câte-un articol *Tribunei* din Arad... iar acum în timpul din urmă, neputînd asista de-așa departe la lucrările comitetului național, m'am retras din această corporațiune și iaca din când în când *mai scriu* câte-un articol, cu deosebire, fiindcă sînt împins de bănuielele domnului A. C. Popovici... — Atîta tot.

Acum vă întreb eu: este asta „*carieră politică*”? Sau mai bine: este vre-o greșală, sau vre-o crimă în această înlanțuire de fapte, ca să pot fi condamnat? Că am făcut revista „*Tara noastră*”? Dar pentru asta mi-am luat pedeapsa de-atîtea ori din partea procurorilor, cari m'au înfundat astă iarnă în temniță, m'au silit să le depun cauzie de 10.000 coroane, m'au încurcat în datorii, și peste o lună și jumătate mă chiamă din nou la curtea cu jurați din Cluj, să răspund pentru *patru* procese? Nu mi-s'a izbăvit destul acest păcat al tinerețelor?... Ori, poate, candidatura la deputație îmi atrage aceste împletituri de fulgere din partea mîinii domnului Popovici?... Dar acest drept de candidare a fost acordat la timpul său de către fruntașii noștri chiar și domnului Birăuț... Să fiu eu cel mai nevrednic în pomelnicul de vre-o cincizeci de inși al candidaților noștri?... Și dacă da, — n'am căzut? Doar știu oamenii noștri, că nu m'am îmbul-

zit la un cerc sigur, ci am preferat însuflețirea curată, care-mi asigura o biruință morală. Ce satisfacție mai vrea deci dl Popovici? Sau dacă socotește de-o crimă această pășire a mea, de ce nu trage la răspundere comitetul național, care mi-a impus candidatura? Ori, — trecîndu-mi mai departe la răvaș păcatele, — de-aceea sînt vinovat, fiind-că din săptămîna în săptămîna trimit câte un articol la „*Tribuna*” în care spun, așa cum mă pricep, câte-o vorbă asupra evenimentelor felurite dela noi?... Dar acest drept îl are dela patru-zeci și opt încoace fiecare știutor de carte în această țară nenorocită... E adevărat că o seamă din conducătorii noștri nu prea uzează de el și se achiță pe calea oratoriei de îndatoririle lor către neam, dar eu ce să mă fac, dacă firea nu mi-a hărăzit acest dar? Este un păcat atît de mare a scrie o pagină de ziar în care urmînd îndemnul credințelor tale spui o seamă de vorbe cuvințioase?... Unde stă scris, că numai dl Branște s'a logodit cu acest privilegiu? În temeiul cărei rînduiele o poate face asta cu anii ovreii Paukerov, expulzat din Țara Românească la „organul comitetului național” sub ochii și conducerea celor mari dintre fruntașii noștri și care lege omenească mă poate condamna pe mine la tăcere?...

La aceste lucruri *pozitive* trebuia să se gîndească dl Aurel C. Popovici, astea trebuia să le cumpănească, înainte de-a cere alungarea mea din „*politică*”, înainte de-aș pune în mișcare aparatul bănuielelor tenebroase, înainte de-a începe bătălia asta cu morile de vînt... Cărți nemțești am cetit și eu și la un caz de nevoie aș fi în stare să citez chiar, dar deocamdată țin să-i opun dlui Popovici oglinda implacabilă a faptelor în locul unor teorii mălaiete ce-aș putea scormoni cu prisosință pentru a spune contrarul „*despre poezii în politică în genere*”...

Îl rog pe dl Popovici să se gîndească *bar-em acum* și să tragă concluzii din *aceste* fapte, asigurîndu-l încă odată, că nu visez nici o „*șefie*”, nici o „*guvernare*”, că mă prind frigurile când îmi apare fantoma cutărui ilustru și grav politician și că n'am nici o aspirație la vre-o „*carieră politică*”...

Dar, alături de bogăția citatelor nemțești, dl Popovici inundă foiletonul „*Gazetei*” și cu o abundentă revărsare de inexactități pe socoteala mea, pe cari trebuie să le lămuresc... Să le luăm pe rînd.

Cea dintâi inexactitate este în fraza cea dintâi, cu care deschide foiletonul. Este calificativul pe care-l dă ziarului „*Tribuna*”: „*organul dsale* (adică al meu) *din Arad*”...

De unde și pînă unde domnule Popovici? Cum „*organul*” meu? A fi colaboratorul unui ziar, însemnează a avea dreptul de-a dispune, de-a împărți ordine, de-a țî-l socoti de „*organ*”? De ce *organul* meu și de ce nu *organul* dlor Chendi, Lupaș, Agîrbiceanu, Anghel, Gîrleanu, Z. Bărsan, I. U. Soricu și întregă seria de scriitori cari colaborează ca și mine la acest ziar răspîndit? De ce *organul* meu? Poate, fiindcă eu scriu mai rar?... (Cât despre povestea cu „*grajdul, ieslele,*

pegazi-măgari, urechi-urecheli” și alte atribute din profeticele răzvrătiri ale domnului Popovici să nu mai vorbim... Îl asigur, că eu am cel puțin tot atîta invenție cât dsa în iscodirea cuvintelor de tot felul, dar mă feresc de ea în discuțiile literare, fiindcă nu duce la alt rezultat, decît cel mult la reluarea exercițiilor de scrimă...)

A doua inexactitate se găsește în aceiaș frază, în care dl Popovici căutînd o legătură între demisia mea din comitetul național și un articol din „*Tribuna*” („*Pro domo*”) zice că am numit „*măgari*” pe „*membri din comitet*” și-mi face morală pentru această „*nepomenită insultă*”...

Cetitorii își aduc aminte, că vorbind de indiferentismul nostru, am uzat de o metaforă („*măgarul care paște pe coastele Vezuului și nu-și dă seamă că clocotește o lume la picioarele lui*”) și discutînd în general, ne făcînd *nici* o aluzie la persoane singuratece, am încheiat articolul cu exclamația: „*Mulți măgari avem noi în Ardeal, cari pasc pe coastele Vezuului nostru*”...

Este o crimă metafora mea, o „*subminare națională*”, și DVoastră aveți nobila îndatorire de censor al literelor noastre? Fiindcă numai de o îndrăzneală metaforică poate fi vorba aici... Dovadă, că nici unul din membrii comitetului nu s'a supărat, fiindcă a cetit articolul cu mai puțină patimă; dovadă că demisia mea a fost deplin motivată; dovadă că dl Goldiș, directorul ziarului în perspectivă, la care veți scrie și DVoastră, îmi face invitare în termeni gentili de a intra în rîndul colaboratorilor săi... Cum ar avea față de mine asemenea atitudini de simpatie oameni loviți de o „*nepomenită insultă*”?... Ce dovezi mai poftiți, domnule Popovici, ca să vă spulber definitiv tulburarea, ce v'a pricinuit această interpretare falsă a unei metafore inocente, pentru care DVoastră vă faceți zile amare, vă supărați pe Luvru, vă uitați urît la pânzele lui Rembradt, citați cuplete dela „*Romnacher*” și vestejiți cu un vifor de indignare pe tinerii cari beau un păhărel de vin și cîntă frumos: „*Leleo cu scurteică verde*”?...

Altă inexactitate este filcuirea grozav de ciudată, pe care o dă d-sa unui alt pasaj smuls din acelaș articol al meu. Iată ce spuneam eu vorbind de rostul sufletesc al unui neam de oameni: „...un înger sau un demon pe care îl poartă în ei și împinge la luptă și nu le dă răgaz, glasul lor trebuie să răsune în strigătul celor mulți și numai *după* ce-au *plîns* cu cei nenorociți, ori *s'au bucurat* cu cei alinați de soartă, pot să se întoarcă din nou în pacea unei liniști creatoare!...” Cetitorul articolului meu a putut înțelege, că e vorba de sufletele simțitoare, cari nu rămân mute în fața bucuriilor și durerilor lumii din jurul lor, cari numai *după*-ce s'au întristat, ori s'au bucurat cu cei mulți se pot întoarce din nou în seninătatea liniștei creatoare... Cine ar putea găsi o crimă în aceste rînduri *clare*?... Dl Popovici când a cetit cuvîntul „*plîng*” a văzut imediat „*o babă*” care se „*bocește*” și când a cetit verbul „*bucură*” i s'a năzărit tarăful lui Brașovean la cateneaua Habermann, a văzut oameni beți cîntînd „*cuplete de ope-*

rete la orele 5 dimineața" a văzut „dacuri de biliard și chelneri bancheri”... Și știe maica domnului ce a mai văzut... Bine, dar sunt eu vinovat pentru aceste viziuni din „*avânturile poetice*” ale dlui Popovici, cari sunt foarte colorate și pornesc dintr'o fantazie din cele mai prodigioase? Să mă iertați: dar eu nu mă știu cu nimica pe suflet...

În deslănțuirea înviforată cu care se pornește dl Popovici, vorbind de *bărbații cari „luptă”* în adevăr, tună în chipul următor: „*Se duc la luptă cruntă: se duc să trăsnească în dușmani și să fie și ei răniți și nimicțiți la rândul lor, după cum o vrea Cel-de-sus! Aceia, domnule Goga, nu fac poezii ci fapte!*”

Să ne potolim și să vorbim ca lumea, domnule Popovici! Ce „*luptă cruntă*”, ce „*trăs-niri*” ce „*răniri și nimiciri*”, ce poftiți dumneavoastră? Vedeți, metaforele aceste, sânt în adevăr silite! Cine sânt acești idoli ai noștri, fiindcă vorbind despre mizeriile anului 1910, nu-mi pot închipui, că vă gândiți la Mihai Viteazu sau Ștefan cel Mare? Cine sânt acești eroi? Eu vă răspund: pentru un scriitor poeziile sânt *fapte*. Și *aceste fapte* în dezvoltarea unui popor înseamnă cel puțin atât cât un discurs în parlamentul de pe malul Dunării, cât un articol în ziarul „Gross-Osterreich” și cât o filipică de-a D-Voastră în „Gazeta” dela Brașov...

Și-acum un nou pasaj din proza tulburată a domnului Popovici din care se va vedea cu câtă obiectivitate, cu câtă cunoștință a situației reale și mai ales cu ce spirit de echitate discută d-sa.

Reproduc textual:

„Dl Goga a scris o mulțime de articole în „Tribuna”. A atacat **mereu și cu răutate pe Români, dar n'a atacat o singură dată măcar pe cei ce le-au creat Românilor situația în care se găseseră**. Cum? un „poet al neamului” a uitat politica asupra noastră, ai tuturor, se *„răsboește” cu Români!*” „Am tot așteptat să văd și eu odată un articol național din condeul preamărit al d-lui Goga. un articol prin care *el* să înfiereze pe *maghiarizatori, pe cei ce opresc pe copiii români a-și învăța limba străbunilor și a se ruga în limba lor lui Dumnezeu*. Am tot așteptat să văd cum combate *el* — „poetul neamului” — *nelegiuirile jandarmilor cari înpușcă în Români ca în câni turbați*; cum va apăra *el* — bardul național — *drepturile la viață ale limbii, ale credințelor, tradițiilor, obiceiurilor noastre naționale*; cum ne va electriza pe toți

a sa indignare de prigonirea portului românesc, a tricolorului; am tot așteptat să văd pe al său „*In oppressores*”, — o filipică, nenumărate filipice pline de talent poetic, de simțire adâncă, de imagini sculpturale, de țîșitoare vigoare tinerească, cu întrupările vii și neperitoare ale unui *adevărat „poet”*, ale însuș sufletului întregului neam românesc!”

— „*Decepții! Amare decepții!*”... Cetiți, vă rog, și recetiți aceste rânduri prin cari un om caută să lovească în alt om și spuneți-mi ce să fac? Care din însușirile domnului Aurel C. Popovici s'o pun la cântar? Desorientarea, reavoința, pofta de-a arunca bănuiele, ori regretabila neînțelegere în materie literară?...

„*A atacat mereu și cu răutate pe Români?*... De sigur, că am atacat pe: *Mangra, Slavici, Brote, Șeghescu*, și pe alți „români” de seama lor. Ce era să fac? Să nu-i „atac”, ori să-i „atac” cu *bunătate*? Ori poate d-voastră vă gândiți la „atacurile” prin cari l-am scuturat pe Birăuț și alți ipohimeni de seama lui? Ori vă indispuun cele câteva rânduri de critică la adresa stărilor insuportabile din sânul partidului... *Cum? Când? Unde?*... Vă rog arătați-mi „*răutatea*”...

„*N'a atacat, pe cât știu eu, o singură dată pe cei ce le-au creat Românilor situația în care se găseseră?*”... Cum? Va să zică, m'am dat cu Ungurii, — nu-i așa? Aci vine vorba, dacă spunem verde, ce vrea să șoptească la ureche dl Popovici... Dar ce sânt *toate* articolele mele din „*Tara noastră*” din „*Lupta*” de odinioară și din „*Tribuna*” până la ultimul rând pe care l-am scris? Ce sânt aceste pagini, dacă nu cea mai răspicată expresie a celei mai desăvârșite intrasigente politice, ce sânt dacă nu cea mai îndărătnică predică a izolării complete de tot ce e străin, ce sânt dacă nu sbuciumul unui suflet împotriva asupritorilor neamului? Cine a făcut acest lucru, cine a fost totdeauna mai avansat în pretenții, mai implacabil în osândirea târguieților, cine a lovit la mir pe renegați și transfugi în scris și cu graiul pe la adunări de tot neamul? Să-i răspundă domnului Popovici articolele mele pe cari nu le-a cetit, să-i răspundă oamenii dela noi înzestrați cu ochi și urechi și să-l lumineze domni din comitetul național, unde n'am fost niciodată mut și am vorbit *foarte* limpede... Nu-i așa bade Gheorghe?...

Cât privește celelalte „așteptări” ale d-sale, cu articole despre „maghiarizatori” etc... etc... nu pot să-i spun decât, că le-am scris pe toate și ca să-i dau prilej de a le ceti măcar acum, după ce și-a spus judecata pe neștiute,

iață m'am hotărît să le retipăresc: vor apare în vre-o lună două, lămurind pe bunul meu acuzator cam în aceeași vreme, când alți acuzatori tot atât de obiectivi vor cere osândă asupra mea la Cluj... unde, dacă vrea Dumnezeu și justiția ungurească să fiu judecat, am să intru în temniță, lăsând altora, mai „eroi” decât mine, binefacerile libertății. Și accentele răzvrătirilor cronice...

... „*Am tot așteptat să văd pe al său „In Oppressores” etc. etc. etc.*” Mă rog, am tipărit două volume de versuri, cari se găsec la toate librăriile și la primăvară mai scot unul... Nu-i mult, dar destul pentru un „băiat tânăr”. Am dat acolo ce am putut. Dl Maiorescu a spus vorbe bune despre ele, Academia le-a premiat, dl Iorga le-a vestit în „Sămănătorul” cu surle împărătești... Poate că sânt prostii, poate că sânt „putrede” și „veștede”... Ce să mă fac? Fie-care dă cât poate... Unii spun că s'ar găsi acolo tresăriri din sbuciumările acestui „suflet al neamului românesc”... Dar, cum zic, poate că n'au dreptate... Iată un teren unde nu discut, domnule Popovici! Cu deosebire nu discut cu d-voastră, când îl luați la întrebări pe Goethe. care nu v-a ascultat și astfel a făcut *din Faust ceace a făcut; un slăbănog sensibil, curios ca o femeie, sceptic, cinic, etern nemulțumit, un om hibrid*... Ce pot face eu, când pe d-voastră nu vă tulbură nici zimbetul de ghiată al zeului dela Weimar, căruia îi trimiteți vorbă și-i dați sfaturi? Să trecem, dle Popovici... Săgețile d-voastră pe câmpul literar sânt mai puțin dureroase...

Mai sânt două pasaje cu cari dl Popovici ține să mă jignească. Iată-le: „*Acum admiră pe meteorii socialiști cosmopoliți din Paris*”. Și mai departe: „*pe Tirteul românesc dușmanii îl ridică în slavă, îl chiamă la „Petöfy”, căci Goga nu e poet schiop, Goga-i orb*”...

Ce fel de „*meteorii socialiști cosmopoliți admir*” eu aici? Ce sânt aceste vorbe aruncate pe hârtie? Nu care cumva v-a scris dl Hervé că m'am înscris în partidul lui, ori că m'atrat între colaboratorii d-lui Laurès?... Am alte lucruri ce se admir pe aici, fiți liniștit... Dar încă odată, ce sânt aceste vorbe?...

— „*Îl chiamă la „Petöfy”*... A, va să zică, m'am dat cu „*dușmanii*”?... Ce să mai lungim vorba, de ce să ne facem ridicoli? Iată scurt și cuprinzător: n'am căutat niciodată această cinste și vă declar, că dacă vă face plăcere, ori d-voastră, ori altuia, sânt gata în ori-ce moment să *renunț* la ea... Vă rog să mă lămuriti...

Și-acum am isprăvit cu lămuririle. Mi-e jale de câtă hârtie și cerneală am cheltuit, dar

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Din lumea celor mici la suflet.

Vulturul și Leii.

Povestea e veche. Repetată de atâtea ori, ea s'ar fi putut banaliza, dacă fiecare din cei cari au povestit-o nu i-ar fi adăugat ceva nou. Cele de mai jos s'au petrecut în timpurile străvechi, când mai mare peste cer și pământ era Joe, stăpânul fulgerului și al trăsnetului, un zeu pe cât de grozav în mânie, pe atâta de bun și de milostiv când nu-l supăra nimeni.

Pe atunci trăiau la poalele Himalaei câțiva lei, pe cari animalele pământului îi aleseseră drept căpetenii ale lor. Și li-se închinau și le aduceau laude și prinos.

Numele lor era rostit cu cinste de nătăvălosul urs, ca și de veverița sprintară, ca și de eleganta gazelă. Chiar tigrul se potolea la auzul numelui lor, iar hienele se opreau dela sfâșierea cadavrelor. În jurul leilor se formă în curînd o ceată de lingăi cari începură a se da bine pe lângă dâșii. Un vulpoi stîrb nu făcea toată ziua altceva decât le cânta osanale. Cât colo, măgarul le cânta marșuri triumfale, iar cănele se apropia respectuos și le lingea sfânta labă.

— Voi santeți mândria neamului viețuitoarelor. Pentru voi răsare soarele. Pentru voi

pământul se împodobește cu flori. Pentru voi codrii dau atâta farmec freamătului lor. Osana vouă!

Și leii ascultau. Se tologeau într'o dulce nepăsare, în timp ce căpcăunii fără de milă făceau prăpăd printre viețuitoarele pământului. Azi așa, mâne așa, poporul animalelor începu să murmure.

— Dar avem și noi aleșii noștri, cari să ceară lui Joe să ne apere de urgie!

Și vulturul, rotindu-se în slavă, văzu tot ce se petrecea și începu a striga către lei:

— Nu ascultați pe cei ce vă linguesc! Vedeți neamul vostru pierde! Puneți-vă pe lucru! Nu vedeți cum trece vremea fără a vă putea da seama de ce ați săvârșit afară doar de atenția ce ați dat-o minciunoșilor ce vă înconjoară?

— Cine-i anarhistul, care ne turbură, întrebară toți într'un glas?

— E vulturul, răspunse vulpoiul.

E crainicul văzduhului, cel cu lăcașul aproape de zei.

— Un răzvrătit, adăogă măgarul și se porni pe un răget de părea că s'a prăpădit lumea.

— Moarte lui, strigară leii în cor.

Moarte vulturului îndrăzneț și răzvrătit!

Pe el copii!

— Dar, observă vulpoiul, vulturul are cuibul pe stînci, unde nu poate pătrunde picior de dobitoc. Ce vom face ca să-l putem pedepsi?

— Așa e, răspunseră leii. Să dărimăm muntele și-l vom prinde.

Se rugară de Joe să-i transforme în soboli, ca să poată găuri muntele. Să-l dărim și să prindă vulturul anarhist.

Joe le ascultă rugămintea. Și leii de altădată, preschimbați în soboli, se puseră pe lucru. Se vâfră sub pământ. Scurmară găuri lungi, cu gândul că doar doar vor surpa Himalaia ca să prindă vulturul îndrăzneț. Nu vedeau sărmanii ce mici erau în noua lor înfățișare. Nu înțelegeau că acum nimeni nu mai ascultă de ei.

Și-n timp ce ei își continuau opera, vulturul se înălța tot mai sus, tot mai biruitor deasupra văzduhului, sfidând haitele de căpcăuni, spintecând albastrul cerului, ca un simbol al triumfului adevărului.

Sobolii însă lucrau. Și probabil vor mai lucra zeci de mii de ani să dărim muntele ca să ajungă la cuibul vulturului...

Am auzit unde-va povestea asta? Nu mi-aud aminte. Dar chiar de aș fi mai auzit-o, este totuș ceva nou în ea. Sânt oamenii, la cari m'am gândit, când scriindu-o, am văzut asemănarea ce există între faptele lor și ale leilor preschimbați în soboli.

Teodor Miron.

eram dator s'o fac, ca să se vadă deosebirea între calmul și obiectivitatea unui „om mai în vârstă” și „evocațiunile” unui „băat tânăr” care mai e și „orb”...

Ar trebui să fac acum o încheiere de lirism înduioșător ca și dl Popovici: — „Iar voi, bătrânilor cinstiți”... Dar nu vreau să mi se atribuie „avânturi poetice”...

Doar atâta trebuie să spun că mă doare, văzând cum trebuind să resping bănuiele jig-nitoare și învinuiri neîntemeiate am fost silit să fiu pe-alocurea mai crud, fără a-mi știrbi însă respectul față de dl Popovici...

Dar mă întreb: De ce-a trebuit așa din bun senin să fiu lovit eu și să ne certăm tocmai acum când e atâta nevoie de liniște?...

Dumnezeu îmi vede sufletui: *nu eu* sânt vinovat...

Paris, 2 Ianuarie n.

Situația în Croația. Din Zagreb se anunță: Banul Tomasich, care a petrecut câteva zile de concediu în Italia, s'a înapoiat aseară. Coaliția sârbă-croată își dă silinți enorme pentru ca să recucerească terenul în Slavonia, unde cu prilejul alegerilor din urmă i-s'a slăbit mult pozițiunea. Pe 15 Ianuarie partidul croat al coaliției a convocat o mare adunare publică de organizare, invitând pe mai mulți membri de frunte ai coaliției, între cari pe Pribicevici, Lorkovici, Tuskan și Alexandru Popovici. Se crede că cu venirea banului se vor relua tratativele pentru înjghebură a unei majorități guvernamentale în sabor.

Călătoria primului-ministru. Ziarele budapestane anunță de zile întregi »apropiata« călătorie la Viena a primului-ministru, care va avea să tâlmăcească monarhului omagiile de Anul-Nou ale guvernului. Un comunicat oficios desminte azi informațiile ziarelor și spune că președintele consiliului s'a achitat deja de datoria asta cu prilejul audienței sale din urmă.

Crăciun românesc în pușcăriile ungurești. Citim în «Seara» din București: «Gazeta Transilvaniei» și celelalte ziare românești de dincolo publică, în ajunul sfintelor sărbători ale Nașterii Domnului, apeluri duioase către cetitori, rugându-i să nu uite pe luptătorii naționali cari zac în pușcăriile ungurești. S'au deschis liste de subscripție și s'au adunat diferite daruri pentru cei smulși din sinul familiei și prietenilor.

Zilele acestea, numărul prizonierilor români ai «libertății» ungurești cu zăbrele de fier a sporit iarăș. Dl Sever Bocu, redactorul «Tribunei», și-a început osînda de două luni și jumătate, la care a fost condamnat pentru un articol mai vechiu.

Nimic n'ar putea ilustra mai bine decât aceste fapte situația politică anormală din Ungaria. Luptătorii naționaliștilor sînt mult mai numeroși în pușcării, ca în pomposul palat al Parlamentului din Pesta. Trei milioane și jumătate de Români au dreptul să fie reprezentați în Parlament abia prin cinci deputați, aleși ca prin minune și aceștia. Însă acelaș popor puternic și pașnic, are datoria să-și trimită an de an, ba chiar lună de lună, reprezentanții săi în pușcăriile ungurești. Aici nu se pot rostii discursuri energice, nu se poate «conspira» împotriva pretinsului stat național maghiar. Aici se găsește pîne uscată și pentru flămînzii de «Valahi», cari hrănesc din munca lor atîția mari și mici satrapi ungurești!...

Așa socot șovinismul maghiarilor, dar se înșală amar. Dacă există vre-o instituție care să primejduiască siguranța și liniștea statului ungar, apoi numai pușcăriile politice din Ungaria îndeplinesc acest rol odios. Acolo, în beznă și suferință, sufletele românești se oțelesc și mai mult, adunînd tot amarul care nu se uită niciodată. Cine dintre Români a făcut pușcăriia maghiară, s'a putut stînge de veci, precum s'a stîns unii dintre luptătorii de dincolo, dar nu s'a pomenit unul, care să nu prindă curaj, știind bine că locul său din pușcării i se păstrează.

Da! Există și agitatori și conspiratori politici în Ungaria. Aceștia sînt toți politicienii oficiali, toți procurorii și judecătorii cari deschid porțile temnițelor pentru bravii fii ai popoarelor nemaghiare din Ungaria!

Situația politică.

După o îndelungată odiseiadă prin valurile stărnite de anexiune convenția comercială cu Serbia a ajuns în sfârșit la țarm. În ședința de ieri a fost votată în general și s'a deschis discuția pe articole asupra ei. Drept, încheiere a discuției în general, în ședința de ieri, după ce au mai răsunit două cuvântări opoziționiste de porunceală, a răspuns tuturor oratorilor cari au participat la lunga și oțioasă discuție, ministrul de agricultură contele Bela Serényi. A spus că, la încheierea convenției cu Serbia, guvernul a avut în vedere aceiaș politică de convenții, pe care a urmat o și față cu celelalte state din Balcani. Statul nostru face concesiuni agricole țărilor din Balcani și în schimb cere concesiuni industriale, iar dela statele apusene primește el favoruri agricole în schimb pentru favorurile industriale. Ministrul a schițat apoi viitoarea activitate economică a guvernului.

Iată și perspectiva acestei activități: Pentru un milion se vor cumpăra *tauri*, ca să se dea spre folosință comunelor. În pădurile mai răsărite și mai vechi, în multe locuri, pășunatul se va îngădui de aci înainte. Piețele comunale se vor da ca izlazuri pe seama găștelor. Se va promova cultura oilor și a rîmătorilor, prăsindu-se soiuri nouă mai cu seamă pe la periferiile țării. Guvernul va sprijini mai intens și pescăriile. — O perspectivă cât se poate de săracă, dacă ne amintim multele și adâncile mizerii economice de cari tânjește populația.

Tot în ședința de ieri s'au înfiripat și preluțiile discuției la proiectul despre prelungirea privilegiului băncii austro-ungare. Cel care a cântat uvertura a fost nelipsitul Polónyi, acest prototip al parlamentarismului unguresc. Asemenea unei păreri cobitoare care presimte apropierea furtunii, el și-a făcut cel dintâi apariția în pragul sbuciumatelor evenimente ce se așteaptă. În cadrele unei interpelări, a încercat să dovedească guvernului că, după ce banca austro-ungară a intrat în starea de ex-lex, a sosit acum, — în baza paragrafului 107 din așa-numitul pact al băncii, — timpul și starea de drept pentru înființarea băncii *naționale* (!) ungare. Chestiunea prezintă, bine înțeles, anevoițe inextricabile și Ungaria sărmana e departe încă de-a fi atins gradul necesar de tărie economică de-a putea înfrunta complicațiile enorme, egale cu'n dezastru financiar, ce ar provoca o încercare de-a înființa, în situația financiară dată, mult slăvita bancă »națională«. Dar Polónyi n'a voit decât să scormonească în jăratecul de patimi dintre partide și — spre deplina lui satisfacție — a și reușit strălucit.

Proiectul băncii e așteptat deci cu neastîmpăr din partea opoziției — dar și cu o teamă binișor pronunțată. Căci ori cât de favorabil și de binevenit prilejul acesta pentru o de mult așteptată răfuire cu guvernul, — opoziția își simte insuficiența de forțe în fața unei discuții, proiectată pentru o durată de luni de zile, care reclamă cele mai variate, mai întinse și mai temeinice cunoștințe dintr'un domeniu atît de dificil cum e domeniul politiceii financiare. Opoziția se teme că în cele din urmă va fi nevoită să se mărginească la pînă în vre-o zece oratori. Vor vorbi, din partea kossuthiștilor, Kossuth, profesorul Földes și con-

tele Apponyi, din partea justhiștilor contele Batthyány, Justh, Holló, din partea clericilor Rakovszky.

Situația guvernului deci nu e mult amenințată nici de discuția la proiectul băncii. În optimismul său imperturbabil contele Khuen speră chiar ca discuția să se termine încă în luna Ianuarie. Și guvernul se va putea apoi așterne în dragă voie pe munca mai puțin grea ce-i va rămîne: liferarea recruților sporți și-a cheltuielilor pentru armată și marină, căci cu reforma administrativă ce plănuieste se știe la adăpost — cel puțin pentru răstimpul ciclului actual — de orice stăruinți pentru votul universal.

Resemnarea generală ce s'a înstăpânit în țară pe urma sângeroaselor alegeri parlamentare mortifică și acum orice impuls de energie, dar nu e cu neputință ca din adâncul miilor de necesități ce reclamă o schimbare radicală în sistem să sbucnească la suprafață energii cari să schimbe într-o clipă înfățișarea dodonică a situației.

Ședința de azi.

Budapesta, 10 Ianuarie. În ședința de azi a camerei convenția comercială cu Serbia a fost adoptată și în discuția pe articole. Tot astăzi a hotărît camera și asupra moțiunii prezintate de Polónyi în chestiunea băncii austro-ungare. Camera a respins moțiunea. Lipsa de interes din partea deputaților pentru ședințe s'a remarcat și în ședința de azi. Îndeosebi opoziția e reprezentată permanent slab. Așa azi abia ce s'au putut contingenta iscăliturile necesare pentru a provoca votarea asupra moțiunii lui Polónyi.

Noul guvern austriac.

Viena, 9 Ianuarie.

Noul cabinet, prezidat tot de fostul președinte al consiliului, baronul Bienert, s'a constituit.

Duminecă, baronul Bienert a fost primit în audiență de cătră Maj. Sa, căruia i-a prezintat lista cabinetului. Propunerea baronului Bienert a fost aprobată. Monitorul oficial va publica mâne, Marți, lista acestui cabinet din care fac parte:

Baronul *Bienert*, președinte al consiliului, contele *Wickenburg*, interne (nou), generalul *Georgi*, război, *Dr. Glombinski*, căi ferate (nou), *Dr. Weisskirchner*, comerț, *Dr. R. Meyer*, finanțe (nou), *Dr. Hochenburger*, justiție, *A. Widmann*, agricultură, (nou), contele *Stürgkh*, culte, *Karl Marek*, lucrări publice (nou) și *R. Zaleski*, ministru polon (nou).

Noul cabinet e numai o nouă ediție a vechiului cabinet, fără caracter pronunțat, decât poate cel al tranziției. Baronul Bienert a urmat tratative îndelungate cu partidele cehe pentru a le câștiga majorității parlamentare, dar n'a reușit din pricina neînțelegerilor ce și azi stăpînesc între Germanii și Cehii din Bohemia.

Astfel situația parlamentară rămîne cea veche. Șefii partidelor cehe au rămas în afară de cabinet și portofoliile au fost date la funcționari. Dacă, cu toate că Cehii au refuzat colaborarea lor, baronul Bienert a acordat portofoliul ministerului lucrărilor publice unui ceh, șeful de secție Marek, a făcut-o în vederea nouilor tratative. Pentru că baronul Bienert n'a renunțat nici astăzi la

nădejdea de-a câștiga colaborarea acestui partid puternic.

Majoritatea parlamentară o constituie astăzi însă numai partidul creștin-social, partidul polon și uniunea partidelor germane. Dar nici de sprijinul tuturor partidelor germane nu e sigur noul guvern, fiindcă Germanii radicali sânt nemulțumiți că Cehilor li-s'a cedat un portofoliu administrativ.

Baronul Bienerth va încerca deci înainte de toate să câștige măcar colaborarea Italianilor, promițându-le rezolvirea favorabilă a chestiunii universității italiene.

Noul guvern nu va putea deci să desfășure o activitate mai intensivă, ci va trebui să se bucure dacă Reichsrathul îi va vota fără multă opoziție numai cele mai urgente necesități de stat: budgetul și contingentul recruților.

În ce privește atitudinea partidelor parlamentare, declarații hotărâte nu s'au făcut până acum, decât din partea partidului creștin-social și a partidului polon, cari amândouă vor sprijini guvernul. În general cercurile politice găsesc că situația noului guvern e tot atât de problematică, cum era și înainte de remaniere.

Totul depinde dela rezultatele tratativelor de împăcare între Cehi și Germani. Dacă tratativele vor duce la înțelegere, cabinetul se va reconstrui din nou, luând caracterul unui cabinet politic definitiv. Dacă însă tratativele vor eșua și de data aceasta, baronul Bienerth va sta tot acolo de unde a plecat: în fața unei opoziții implacabile.

Reichsrathul a fost, de altminteri convocat pe ziua de 17 Ianuarie n. La ordinea zilei s'a pus numai discuția budgetului.

Timpul până la deschiderea ședințelor parlamentare baronul Bienerth îl va întrebuința pentru urmarea tratativelor cu partidele. În orice caz, ziua de 17 Ianuarie va lumina situația politică.

Audiența cabinetului.

Viena, 10 Ianuarie n. Noul cabinet a fost primit azi, înainte de amiază, în audiență de către Maj. Sa și a prestat jurământul de fidelitate.

Presă cehă atacă guvernul și proclamă cea mai violentă opoziție.

Demisia guvernului român.

Guvernul României, prezidat de dl Ion I. Brătianu, șeful partidului național liberal, a hotărât să se retragă dela cârma țării, prezentând Regelui demisia întregului cabinet.

Hotărârea aceasta a guvernului a fost adusă la cunoștința majorității parlamentare într-o consfătuire, ce a avut loc Joi seara. Cu toate acestea, demisia a fost amânată până după sărbătorile Crăciunului.

Guvernul liberal demisionat a ajuns la putere înainte cu 4 ani, imediat după izbucnirea sângeroaselor războaie țărănești din Martie 1907 și până la 28 Decembrie 1908 a fost prezi-

dat de dl D. A. Sturdza. Atunci dl D. A. Sturdza atins de o boală acută, și-a dat demisia, cedând șefia consiliului de miniștri și a partidului liberal d-lui Ion I. Brătianu, fiul marelui bărbat român Ion Brătianu.

Noul guvern va fi alcătuit de conservatori, în frunte cu dl Petre Carp, fost în repetite rânduri ministru.

Declarațiile dlui Brătianu.

București, 8 Ianuarie n.

Majoritățile parlamentare au fost convocate pe ziua de Joi seara, în saloanele ministerului de externe, la o consfătuire, în care președintele consiliului a anunțat hotărârea guvernului de a se retrage.

Dl I. Brătianu a făcut dela început declarația că a sosit timpul ca guvernul național liberal să se retragă. Părăsim puterea, a zis d-sa, pentru că constatăm că partidul nostru a rămas într-o stare de vigoare, de unitate și de coeziune care-l face apt de o nouă guvernare lungă. (Aplauze). Ca oameni maturi și cu cugetarea limpede ne facem socoteală; Statul nostru are nevoie de un organism politic întreg, viguros, care să-i asigure progresul. Suntem acum într-o situație excepțional de bună și socotim că tocmai de aceea a venit momentul ca partidul liberal să se reculeagă (aplauze).

Eu am vorbit cu toți fruntașii noștri, și am constatat cu satisfacție că este un simțământ general în partidul nostru acela de a considera guvernarea nu ca o plăcere, ci ca o datorie, (aplauze). Și pentru că situația de astăzi e favorabilă pentru noi, eu cred că e bine venit momentul ca să ne retragem dela guvern. (aplauze.)

Dacă alții pot avea altă părere, și anume că nu avem nevoie de reculegere, eu însă, din conversațiunile pe cari le-am avut cu membrii partidului am ajuns la convingerea că astfel ne pregătim pentru o nouă și fecundă guvernare (apl.) Să începem acum o guvernare în care să domnească simțământul general că am cere indulgența adversarilor, aceasta e o situație pe care eu, ca șef al partidului, nu o admit, (apl.). Trebuie ca atunci când suntem la guvern să dăm impresiunea că situația noastră de guvern nu depinde de nici un adversar, ori cât de puternic ar fi el! (apl.)

Am spus-o, ne găsim într-o situație excelentă, din toate punctele de vedere. Am creat o operă grea, care a fost cu violență contestată la început. Au trecut patru ani, și acum avem mândria de a constata că nu e cu puțință nici unui guvern nou să schimbe opera noastră (Apl.)

Mai mult se credea că pentru că să crești bine un copil, trebuie să-l fofolești, și să-l ții ferit de orice atingere cu greutatea vieții până la maturitate. Educația cea nouă nu e așa. După ce ai asigurat copilului o stare fizică și morală destul de robustă, îl duci în viață, pentru ca să-și dobândească singur însușirile pe cari un om trebuie să le aibă.

Așa și cu opera noastră. Confirmarea ei de către chiar adversarii noștri, o va consolida. (Aplauze).

Sânt situațiuni în viața politică, ce se aseamănă cu cele din lupta militară. Sânt operațiuni de feluri deosebite menite să conducă la aceleași scopuri finale. Sânt retrageri de ordin strategic cari contribuiesc la izbânda definitivă, mai mult de cât multe „iurușuri” inutile! (Aplauze). Nu însă orice comandant de trupă poate să încerce asemenea retrageri. El trebuie să conteze pe trupe de elită cari să-și facă datoria cu ordine și disciplină, si-

tuție pe care trupele ordinare n'o pot asigura. (Aplauze).

Partidul național-liberal este astăzi într-o astfel de stare morală, atât prin tradițiunea lui, cât și prin coeziunea și disciplina de care a dat dovadă, încât putem îndeplini opere de acelea cari pentru alții ar fi aventuri, dar cari pe noi ne duc la rezultate strălucite (aplauze). Iată alt motiv pentru care am crezut că e acuma momentul retragerii noastre (aplauze). Eu și amicii pe cari i-am consultat, am crezut că este sănătoasă ideea aceasta. Primim întreaga răspundere a rezultatelor pe cari le va da. Aceasta însă cu condițiunea că într-o asemenea împrejurare putem conta pe încrederea necondiționată a amicilor noștri (aplauze).

În perioada electorală ce se deschide, scopul nostru nu este să obținem un număr de voturi cât mai mare, sau să obținem cât mai multe colegii, ci e vorba de o chestie mai mare, de ordin moral: că partidul nostru rămâne un organism solid și disciplinat, pentru ca să facă față la o nouă datorie de guvernare (Aplauze).

În această preocupare este însă o necesitate absolută, aceea a unității tuturor forțelor liberale. (Aplauze). Să nu se zică că ar fi interesant să între în parlament A. sau B. fiindcă nu de reușita lui A. sau B. va depinde ușurarea sau îngreunarea situației noastre politice. Asta n'are importanță. Ceeace are însemnătate este ca partidul nostru să nu aibă nici un moment de eclipsă; în ochii țării, ai străinătății și ai Regelui să nu fie un moment de îndoială că s'a stricat rostul partidului nostru (aplauze). Să nu procedați la angajamente unilaterale. Să ne consfătuim asupra tuturor punctelor, pentru ca să existe o unitate de acțiune. Tot deodată vă rog nu numai să nu vă supărați de actele de autoritate pe cari va trebui să le fac, dar să-mi impuneți să nu fiu decât un executor rigid al voințelor partidului meu. (Aplauze).

Vreau să am sentimentul d-voastră al tuturor, pentru ca îndată ce se va fixa într-o localitate linia de conduită, acei cari n'ar urma-o, ori care ar fi situația lor în partid, ori cari ar fi cauzele pentru cari vor înțelege să nu urmeze această linie de conduită, să-mi dați autorizația de a face un act de absolută autoritate. (Aplauze).

Un lucru să nu piară din conștiința noastră: ca acțiunea riguroasă a partidului nostru să fie hotărâtă și solidară. (Apl.)

Dacă asupra acestor puncte sântem convinși de necesitatea acestei atitudini, eu primesc răspunderea situației nu cu inima ușoară, dar cu conștiința limpede a împlinirii datoriei. (Aplauze prelungite).

Au luat apoi cuvântul mai mulți membri marcanti ai partidului, asigurându-l pe d-nu ministru-președinte de nestrămutata încredere a partidului.

Atitudinea partidului liberal.

„Voința Națională”, organul oficios al partidului liberal, publică, la loc de frunte următorul articol:

„Chemați la cârma țării în împrejură groaznice, când prea îndrăzneții boieri de aș sufereau de plâns și de crîșnirea dinților când frica îi zdrobise — deși acum, vorb dlui Take Ionescu, moda în saloane este rîde de spaima de-atunci — partidul liberal potolită nebunia răscoalei și a făcut reformele agrare, în stare a aduce pacea și liniștea țării. În legislatura de-acuma ne-am complotat reformele agrare, dând o lege sănătoasă țării în stare a face ca îngrijirea de sănătate a poporului să nu fie o vorbă goală; am făcut și legea pentru însănătoșirea și exploatarea științifică a părții inundabile a luncei dună-

Cei cari
doresc : **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese,

rene, cu mijloacele noastre și prin noi înșine.

Aveam încă multe de făcut în privința reformei industriale și, îndeosebi, pentru muncitorii industriali și meseriași. Conservatorii, mai ales cei bătrâni, ne-au stat împotriva și-au dat pe față atâta ahtiere pentru putere, încât șeful nostru a hotărât să ne retragem, să-i lăsăm să-și vadă visul cu ochii.

Pe noi nu ne mână ambiția de-a governa cu orice preț; noi socotim guvernarea o datorie și partidul nostru un organism puternic și disciplinat, gata a-și face datoria ori de câteori Patria cere.

Prea frumos a spus șeful nostru la întrunirea majorității, că sântem deplin încredințați, că d. P. P. Carp și ai lui nu vor îndrăzni a se atinge de reformele agrare. După cum am spus încă demult, în România nu mai este, după revoluția din Martie 1907, cu puțință un guvern care să nu respecte reformele făgăduite prin Manifestul dela 1907 Martie 11, manifest-program care poartă iscălitura Soveranului. Programul acela e un pact între Țară și Coroană, pact aprobat de Cantacuziniști și de Takiști și hulit numai de d. P. P. Carp și de reacționarii cari îl urmau înainte de întregirea partidului conservator. Afirmăm aici că nici d. P. P. Carp nu va cuteza a se atinge de reforme, deși pofta nu-i lipsește. Dar sântem noi gata a le lua apărarea, dacă s'ar încerca ori a le schimba rostul, ori măcar a le nimici pe cale administrativă, ne mai aplicându-le în înțelesul lor adevărat.

Iată de ce șeful nostru ne-a cerut, iar noi sântem datori a-l urma și al sprijini, fără șovăire și fără codire. Ne-a cerut să nu luăm angajamente în județe față de luptele electorale, fără încuviințarea lui; căci partidul nostru trebuie să arate țării și Coroanei că este unit, disciplinat și conștient de răspunderea ce are pentru viitorul acestei țări.

Reprezentanții națiunii au încredințat pe d. I. I. Brătianu, că vor fi disciplinați, cu acea disciplină ce izvoarește din convingerea adâncă, a nevoiei ca armata liberală să asculte de o singură comandă, să manevreze după un plan limpede hotărât.

Di I. I. Brătianu a arătat că retragerile strategice se pot face numai cu armate conștiente și perfect disciplinate și că d-sa, încrezător în conștiința și disciplina partidului, a făcut această mișcare strategică.

Nu încapă nici o îndoială, ne-a spus d-sa, că încercarea conservatorilor de a governa țara nu poate reuși. Cine își dă seamă de împrejurările politice și cunoaște alcătuirea și spiritul celorlalte două partide, nu poate să nu vadă că, ori care ar fi tactica urmată de ele, chiar dacă s'ar împăca — lucru ce nu se va face — durata experienței ce dl Carp încearcă nu poate fi mare și partidul național-liberal va fi chemat pentru o guvernare lungă, așa încât să-și poată complecta opera de reforme în privința industriilor și meseriilor, în privința muncitorilor industriali, încoronând-o prin votul universal, care va da tuturor cetățenilor puțința de a alege pe cei mai buni și a le încredința făurirea viitorului.

București, 10 Ianuarie n. Di Brătianu a fost primit azi în audiență de regele Carol, căruia i-a prezentat demisia guvernului. Demisia a fost primită.

Noul guvern va fi guvern pur conservator. Din cabinet vor face parte:

Petre Carp, ministru-președinte și ministru de finanțe; *A. Marghiloman*, interne; *Titu Maiorescu*, externe; *N. Fi ipescu*, războiu; *Delavrancea*, lucrări publice; *I. Nenițescu*, industrie și comerț; *M. Cantacuzino*, justiție; *C. C. Arion*, culte; *Ion Lahovary*, agricultură.

Paznicii păcii și ai cinstei.

Iarăș primim știre despre o faptă mișească a bestiiilor îmbrăcate în haina de jandarm și porecliți paznici ai păcii și ai avutului public. O nouă infamie a fost săvârșită la adăpostul legii, dar de astădată s'a ales un nou teatru al crimei, cu un decor încă necunoscut. După banditismele din comitatul Făgărașului canibalii au trecut în Târnava mică și prin o faptă de ferocitate sălbatecă și au semnalat apariția. Crima de astădată întrece orice hotar și nu se va putea iscodi casnă omenească cu care să fie ispășită.

În prezila așunului o fetiță de țaran din Ibașfalău se întorcea din România ca să petreacă cu ai săi sărbătorile Nașterii. Cu ea adusesese și 800 de lei, răsplata unei munci grele și năcăjite, cu cari credea să aducă o rază de soare în sărăcioasa colibă de unde o alungase sărăcia și lipsa. În hotarul satului s'a întâlnit cu doi jandarmi cari au tăl't'o în codrul din apropiere și pângăriind-o i-au furat banii, iar pe urmă a omorât-o, în nădejde că nu se va găsi nimeni ca să siujească mărturie asupra fiaroasei crime.

După săvârșirea crimei mișei au leșit din pădure ca să-și împlinească slujba de caraul, în drum însă s'au întâlnit cu un gornic de pădure, care atras de gemetele victimei s'a apropiat și a văzut tot ce s'a întâmplat. Pentru a scăpa de omul acesta care fusese martorul omorului, bandiții l'au pus în fiară și sub cuvânt că e braconier l'au escortat la primărie. Bestiile cu toată cruzimea lor erau destul de lașe pentru a săvârși și al doilea omor și a scăpa de omul care cu siguranță putea să le pună ștreangul de gât. Și crezând că l'vor scoate din ștăni l'au legat fedeleș, în nădejde că Românul va tăcea chin și va fi bun bucuros când va scăpa cu față curată după ce l se va fi dovedit nevinovăția.

În fața judecării însă acesta a avut tăria să desvălească omorul, iar ucigașii au fost desbrăcații de uniforme lor fastuoase și transportați în haine de pușcăriași în fața tribunalului militar, unde acum își așteaptă răsplata. Noi însă cunoaștem dinainte dreptatea ce se va face.

Se va căuta desigur un alibi pentru salvarea prestigiului acestor odioase bestii, cari tac și fură ziua-n amiaza mare prin toate colțurile acestui stat ce bijbăe de civilizația secolului al douăzeci-lea. Se va găsi poate ca plastron și vr'o armă cu care jandarmi au fost atacați și așa au folosit de-i arma în legitimă apărare. Acesta e doar calapodul reglementar după care se toarnă toate cercetările contra bandiților împănăți și puși în slujba legii și tot după acest calapod ajuns tradițional, se face dreptate becnicilor va'ahl ajuns și nu mai trăiască în bordee siguri de viața și avutul lor. Și ca întotdeauna presa ungurească, care ar trebui să fie imparțială, în astfel de cazuri, încearcă să opoșească criminalii, tratând în doi peri cele întâmplate și spunând că totul e numai o acuză neintemeiată.

Cum se face însă că din drumul mare nenorocita victimă a ajuns în codru, când n'avea nici un motiv să vină aci și de ce nu au omorât-o în drum, dacă aveau dreptul la aceasta, fără să o atragă mișelește, la adăpost de privirile lumii? Cum se face cu bani furăți din sânul morții,

banii cari au fost găsiți ascunși sub pielea criminalilor?

Guvernul își va da seama, căci cupa a început să se reverse de-acum. Va înțelege și el că odioasa instituție jandarmerească nu e menită să fure și să omoare la adăpostul legii, ci să păzească viața și avutul cetățenilor pașnici de rău făcători. Își va da seamă de ce au ajuns jandarmii să fi încunjuțați ca o mollmă și de ce-și afumă oamenii vetrele cu tămâie când li văd făcându-și cruci ca după necuratul.

E bun acest apendice administrativ pentru a falsifica voința poporului, pentru a face campanii electorale, a fura mandate și a omori țărani la alegerile comunale, dar și foarte potrivit pentru a incendia o țară și a răscula un popor care de zeci de ani geme sub greul împilărilor de tot felul. De ani nenumărați acest popor nenorocit și răbdător, hotarnic cu laștatea, stă îngenuchiat de răul tuturor mișeiilor ce poate iscodi o minte omenească. A fost batjocorit și hulit în fel și chip, i-au pângărit lăcașul său de rugă și tot ce a avut el bun și sfânt, dar nu s'a plâns. Ci a așteptat, a așteptat de ani lădelungați, o trîmbă de senin în besna întunericului ce l'a copleșit, o rază de îndurare dela stăpânitorii lui vremelnici, cari nu l'au înțeles și n'au însănăgerat de pătîmirea lui.

Acum când nu mai are nădejde nici crezare în făgăduelile deșerte, ar trebui să se drămăluască o dreptate cinstită, care să-i împace și care să mulcomească dreapta lor revoltă, întărită de nenorocirile de toată ziua. Trebuie adus un început de îndreptare în raportul lor față cu protecția ce le-o dă legea, o pildă de omenească judecată a plânsorii lor. Va trebui stărpit răul din rădăcină și ucigașii răsplătiți cu moartea, ce au împărțit-o fără remușcare în atâtea rînduri. Dar nu moartea cinstită a glontelui, ci moartea prin ștreang și stîrvurile mișeiilor să fie puse între hotare în batjocura și hula norodului.

Aceasta e dreptatea care o așteptăm, care o cerem, care o cere sângele martirilor din Țalna, Dobra, Mărgineni și Galați și-a tuturor victimelor de veacuri.

Pentru „Fondul cultural“ al diecezei Lugojului.

P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul român gr.-cat. al Lugojului a lansat în preajma sărbătorilor, către clerul diecezan, următoarea cerculară:

Încă în Consistorul plenar ținut la 16 Iunie 1910 s'a fost luat hotărârea, ca în vederea multelor lipse ale școala elor noastre mai virtos în ce privește instruirea internă a acelor și prevederea copiilor săraci cu cărțile și revizitele școlare trebuitoare, să se înființeze un fond cultural cu venitul căruia să se poată din caz în caz acoperi lipsele mai arzătoare.

Acest decis consistorial însă sub impresiunea groaznică nenorociri, ce i-a ajuns pe inundații din Bănat în vara acestui an, nu am aflat de bine a-l publica îndată, cu acel scop, ca Veneratul Cler, Bisericile, inteligența și credinciosul popor din Dieceza de Dumnezeu păzită a Lugojului mai întâi să-și poată achita datorințele sale de pietate și caritate creștinească față de acei nenorociți rămași în neagră mizerie și fără adăpost.

Acum însă, că colecta ordonată pe teritoriul diecezei noastre în scopul de mai sus se apropie

Favor extraordinar începând cu azi.

6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor

6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor

Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.

Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

de finalizare, venim a publica în toată întinderea sa acel decis consistorial:

1. Luând în considerare că Ordinariatul gr. cat. rom. de Lugoj nu are nici un fond ori fundațiune cu destinațiunea pentru ajutorarea școlilor populare;

2. Considerând, că recvisitele școlare prescise în apendicele IV al articolului de lege XXVII ex. 1907 — cu toate că erau să fie procurate până în acest an — respective până la 30 Septembrie a. c. — totuș până acum numai la câteva școli s'au procurat și se prevede cu siguranță, că din lipsa mijloacelor materiale nici după expirarea termenului amintit, nu vor fi școlile noastre prevăzute cu recvisitele prescise în partea întâi din apendice;

3. Considerând, că aceste recvisite de învățământ — amăsurat conspectului costează 104 coroane 82 fileri pentru fiecare școală cu un învățător, iar recvisitele procurînde în ceialaltă trei ani următori dela 30 Septembrie 1910 încolo asemenea vor costa vre-o 70 cor. 45 fil.

4. Considerînd că înzestrarea școlilor cu aceste recvisite este o condițiune prea abilă pentru dobândirea ajutorului de stat la întregirea școlii și acoperirea cvincuențelor doctenali (vezi § 25 lit. g. din îndrumarea nr. 76000/907 a Ministrului Cultelor și instrucțiunii publice)

Considerînd, că recvisitele pomenite deși odată procurate la început, totuș în urma folosinței și stricării, sânt a se procura și mai târziu cât mai adeseori — după cum cere lipsa, ceea ce comunele bisericesti în mare parte nu sânt stare să facă;

6. Considerînd că învățământul elementar suferă mare scădere din cauza neprovederii copiilor săraci cu cărțile de școală;

Astfel consistorul plenar pentru a preveni în viitor și numai în parte acestor neajunsuri află de necesitate întreprinderea înființarea unui fond cultural pentru ajutorarea școlilor sărace în cazurile arătate mai sus și în acest scop deschide o colecție pentru adunarea de oferte benevole după modalitățile ulterior satorinde de Ordinariat.

Când în cele de mai sus am publicat deciziunea Consistorului plenar luată la 16 Iunie a. c., sântem în deplina știință și recunoștință a marilor jertfe, pe cari le-a adus și le aduce încă veneratul cler și drept credinciosul popor pentru convicțul diecesan acum deja deschis.

Cu toate aceste însă avem pilna încredere și ferma speranță, cumcă veneratul cler și credinciosul popor în vederea scopului colecției prezente, nu va întârzia nici un moment a da sprijinul său acestei acțiuni imperativ impuse de multele lipse și neajunsuri ale școlilor noastre.

Pentru a da un îndemn acțiunii, am depus din partea noastră la Casa centrală diecesană deocamdată suma de coroane 1000, (una mie), și cu vie bucurie constatăm, că tot azi am primit dela sp. domn Dr. Gavril Suciu, avocat în Hațeg suma de 1000 (una mie) coroane, ca generos ofert pentru fondul cultural al diecesei Lugojului, pentru ce aici ne și exprimăm călduroasele noastre mulțumite de recunoștință generosului donator.

Dar luând iarăș în nouă socotință, că veneratul cler diecesan deja din 1897 până în prezente a jertfit mult în scopul convicțului diecesan și corpul învățătorilor noștri încă nu au omis a satisface în partea convenită datorințelor sale față de convicț, glasul nostru rugător de astădată îl în dreptăm mai virtos cătră acel membrul al neamului și al bisericii noastre, cari oarecândva și ei au șezut în băncile școlilor noastre sărăcăcioase susținute cu mari greutate de credinciosul popor, iar acum sprijiniți de soartă mai bună, și mulți dintre ei și de stipendiile fundațiilor diecesei, formează clasa noastră inteligentă, pe carea cu toată încrederea o rugăm atât în numele bisericii și clerului, cât și în al învățătorimeii și al credinciosului nostru popor oropsit de sarcinile publice, ca din avuții lor cu dragă inimă să contribuie pentru fondul cultural al diecesei.

Urmînd glasul nostru rugător, fie asigurati, că prin ajutorarea acestui fond cultural au în deplină acuitate de pietate și de recunoștință față de învățământul popular din școlile noastre, și dovedindu se vrednici urmași ai părinților noștri, vor rămănea pildă vrednică de imitat urmașilor noștri.

În scopul apelului cuprins în acest circular alăturăm câte o listă de colectare provăzută cu număr, și rugăm pe marinimosii și evlavioșii do-

natori, ca sumele donate să le inducă în lista de colecție, apoi sumele colectate prin respectivii colectanți să se sub-ministreze Casel Centrale gr. cat. din Lugoj, iar listele acestui Ordinariat până la 31 Decembrie 1911, spre a putea publica la timpul său rezultatul colecției și numele donatorilor.

După aceste implorăm ajutorul Atotputernicului Dumnezeu peste donatorii ploși și cu dragoste le dă și binecuvîntarea Noastră Arhierescă.

Lugoj, la 8/21 N.embrie 1910 în Săbătoarea St. Arhanghelii Mihail și Gavriil.

ss, Episcop Vasile.

INFORMAȚIUNI.

A R A D., 10 Ianuarie n. 1911.

— **Un nou colaborator distins.** Anunțăm cu multă plăcere în șirul colaboratorilor noștri pe distinsul publicist și profesor la universitatea din București, dl R. C.-Motru, directorul »N. Revistei Române«.

Anunțăm, în acelaș timp, că din lista colaboratorilor noștri permanenți, publicată în numărul din urmă, din greșală nu a fost trecut și vechiul nostru colaborator dl Dr. Ion Lupaș.

— **Momente din viața împăratului Iosif II.** Din lipsă de spațiu continuarea articolului, publicat de dl Dr. I. Lupaș, în numărul nostru de Crăciun, va putea să apară numai mâine.

— **Două sate românești incendiate.** Ni se anunță din Hațeg că în ziua de Crăciun a izbucnit focul, în satul Bărești de lângă Pui. Mai întâi s'a aprins o casă din marginea satului, dar vântul ce sufla din spre apus a smuls flăcările și le-a aruncat pe casele din vecini. Puțină vreme a trebuit și întreg satul era o nesfârșită mare de foc — căci era ușor să se lătească fiind satele toate acoperite cu stuh. Vântul puternic a transpus focul și în satul învecinat Răușor, unde au ars de asemenea toate gospodăriile bieților oameni. De stingerea focului nu putea fi nici vorbă, mai ales că nicăieri nu aveau prin apropiere unelte pentru stingere. Populația și-a căutat scăpare pe câmp și cei vre-o trei mii locuitori destul de bine situați au rămas pe drumuri. Nenorocirea n'a răpit nici o viață de om, dar în schimb toate dobitoacele și avuții a fost prefăcut în scrum. Au ars cu totul la o mie o sută nouăzeci și patru de case, Se reclamă un ajutor grabnic pentru salvarea celor loviți de năpastă. Prefectul comitatului a cerut telegrafic ajutorul minist ului de interne.

— **Morți.** Maria Braia măr. Botoș, o mare binefăcătoare a parohiei gr. cat. din Tievaniulmare, a repauzat la 4 Ianuarie n., în vîrstă de 68 de ani. Immormîntarea ei a avut loc la 7 Ianuarie n. în cimitirul gr. cat. din Tievaniu.

— **Florica Veturia Corcheș născ. Popescu** a repauzat la 5 Ianuarie n., în vîrstă de 21 de ani. Immormîntarea ei a avut loc la 7 Ianuarie n. în cimitirul gr. ort. din Abrud.

— **Nou avocat român în Reghin.** Primim următorul avis: Am onoare a aduce la cunoștința M. O. public, că mi-am deschis cancelarie advocațială în Reghinul-săsesc (Szászrégen) piața mare. Cu stimă Dr. Teodor Popescu, avocat.

— **Pentru săracii din București.** Din București ni-se scrie: M. S. Regele, printre alte donațiuni făcute cu ocazia sărbătorilor, a pus la dispoziția Muntelui de Pietate 2000 lei, spre a se achita impru-

muturi de a le persoanelor cu desăvârșire lipsite de mijloace.

În același scop cunoscutul fruntaș de peste munți A. Anton Mocsonyi a renunțat latribuțiunile de membru în consiliul de administrație al ministerului de instituțiuni, iar dl Dr. M. Minovici a dat 100 lei din partea »Biuroului Asistenței prin muncă«.

Persoanele ajutate au fost avizate să-și ridice obiectele.

— **Crăciunul săracilor în Oravița.** Mult onoraților membri ai »M-sei binefăcătorilor« dela restaurantul »Novac« cari — ca și anul trecut — au dăruit haine, încălțăminte și alte lucruri în preț de 600 cor. la 15 copii săraci dela școala noastră confesională, le mulțămesc în numele acelor 15 copii, dar și în numele școlii noastre rugând pe Dumnezeu ca: să dea marinimosilor binefăcători înmîit ce pentru sărăcuții mei școlari au jertfit. Oravița m. în 27 Decembrie 1910 st. v. Gheorghe Lipovan, învățător ort-rom.

— **O alegere impozantă.** Din Fizeș ni-se scrie: Zi de mare săbătoare a fost pentru comuna Fizeș ziua de 5 Decembrie 1910 căci pe această zi a fost hotărîtă alegerea de preot. Candidat a fost un fiu din comună, crescut între popor, iubit de întreaga comună, dl Iosif Pascu, absolvent al Institutului nostru teologic și al gimnazului din Lugoj, care a fost ales, cu unanimitate, în mijlocul unei însufiețiri mari.

Poporul însuflețit de cele mai curate simțiri a și făcut candidatul o prea frumoasă manifestație de simpatie. Poporul adunat în număr de 700 800 persoane, între cari mulți Unguri și Slovaci, copii și femei, tineri și moșnegi, poporul aduna întruna pe candidat, care fiind chemat de către o comisiune aleasă a se prezenta în sf. biserică, e purtat de către 4 volnici pe un scaun împodobit frumos cu verde-ală, iar în sf. biserică e întâmpinat de către P. O. domn Petru Ieremia adm. protopopesesc, care îi aduce la cunoștință rezultatul alegerii și îi pune la inimă a se arăta totdeauna vrednic de dragoste și speranțe, ce le nutrește poporul din Fizeș față de noul lui păstor. În cuvinte îndușoșitoare, cu lacrimi în ochi, mulțămeste apoi nou alesul promițînd, că totdeauna își va aduce aminte de această zi memorabilă și își va da știința a deveni unul dintre cei mai devotați filii ai bisericii și ai națiunii.

Între strigătele de bucurie ale popoului pirăsește apoi noul paroh sf. biserică. Îi era mai mare dragul, văzînd încozantului convoi pus în mișcare. Înainte mergea corul bisericesc cîntînd »Pe al nostru aleg« (sub conducerea d. lui învățător Colărlă), în mijloc parohul pe scaunul împodobit, iar îndărăt mulțimea popoului petrecîndu până la casa părintească, unde l așteptau părinții cu lacrimi de bucurie în ochi.

Dorim nou alesului zile senine, ca punîndu și speranță în ajutorul Celui de sus și sprijinit de poporul fizeșan constient de datoria sa — precum a zis — să poată ajunge aceea, ce a promis în sf. biserică. Să trăiască spre folosul bisericii și al popoului credincios, care l-a ales. Întru mulți ani!

— **Mulțumită publică.** Marele binefăcător al neamului românesc, onoratul domn Vasile de Stroescu a binevoit a dăru pentru edificarea unei biserici nouă în Preșmer (pp. Brașov) suma de 500 cor.

Îmi împlinesc o plăcută datorință, când și pe această cale aduc generosului donator cele mai adânci mulțumiri pentru binevoitorul concurs.

Numele ilustru al marinimosului, donator l-am înscris pe pomelnicul ctitorilor bisericii rugînd pe bunul părinte din ceruri să-l înscrie în cartea fericților.

Preșmer, în 24 Decembrie 1910. În numele comitetului parohial: Gheorghe Ludu, paroh.

— **Logodnă.** Cornelia Nemoian din Agadiciu și Nicolae Chitticeanu din Mehadia, logodiți. Felicitările noastre!

— **Cununie.** Elena Șut și Victor Varna din Bogopruud, căsătoriți. Felicitările noastre.

— **Iar mișelie.** Din Gîrbova ni-se scrie: Boanca Axente, ziler de 40 ani, din comuna Gîrbova-de-sus lângă Aiud, având a merge Miercuri în 4 Ianuarie la un om ce locuiește în pădure, spre a se târgui cu acela ca să-i scoată peatră pentru edificare, a fost întâlnit în pădure de inspectorul de păduri din Aiud Szabó István, care întinzându-și arma răutăcioasă îndată l-a împușcat pe românul pașnic, care tocmai atunci își frământa capul cu căștigarea traiului vieții. Bine înțeles numitul a fost împușcat în spate, va să zică fără a ataca.

Auzind oamenii din comună despre această mișelie, îndată au alergat acolo și l-au dus cu carul la spitalul din Aiud, unde Joi, ziua următoare, în urma scurgerii de sânge, și-a dat sufletul între chinuri grozave.

Iată fărădelegile în această țară. Azi mâine nu vom mai avea hârtie, pentru a le mai însemna.

Abonentul Nr. 2946.

— **Dela Asociațiune.** Și au mai răscumpărat felicitările de Anul-nou în scopul înzestrării Muzeului național următorii domni cărora le exprimăm mulțumirea comitetului central:

Dr. Eugen Bran, avocat, Teaca, 10 cor. Iosif Popescu, director de bancă, R. Ghin, 10 c. Romulus Boldea, locotenent de artilerie, Agram, 5 c. Ioan F. Negruțiu, director preparandă, Blaj 5 Vasile Dorna, protopop, Lăpușul unguresc, 5 c. Dr. Gavril Bozura, avocat, Lăpușul-unguresc, 5 c. Gavril Precup, profesor, Blaj 4 c. Simeon Stoica, medic, Abrud, 3 c. Ite Dobrotă, psih, Poiana Sibiului, 2 c. Dr. Valeria Senti, profesor, Năsăud, 2 c. Petre Stoica, director de bancă, Satu-nou, 2 c. Kis Kály, Satu-nou 2 c. Traian Doșlea, Satu-nou, 1 c. Tifon Micles, Satu-nou, 1 c. Ioan Găppar, Satu-nou, 1 c. Iuliu Barbolescu, Satu-nou, 1 c. Petru Sacoșan, Satu-nou, 1 c. Pavel Rudrean, Satu-nou, 1 c. Lazăr Ortoșan, Satu-nou, 1 c. Petru Negru, Satu-nou, 1 c. Dr. Victor Mihalagiu, Satu-nou, 1 c. Alexandru Andrei, Satu-nou, 1 c. Traian I. Marcu, Satu-nou, 1 cor. Doșora Elena Petrescu direct Internatului Asociațiunii, Sibiu, 10 cor. Total 76 cor. Consemnarea precedentă 176 cor. Laolaltă 252 coroane.

Sibiu, 2 Ianuarie 1911. Biroul Asociațiunii.

— **Ingreșnarea emigrării în America.**

Ministrul de interne a adresat o circulară tuturor municipiilor, prin care i se impune administrației să aducă la cunoștința celor cari voiesc să emigreze, dificultățile ce s'au ivit în timpul din urmă în jurul emigrării în America.

Anume șeful stației de debarcare din Ellis Island a luat unele dispoziții stricte împiedecând astfel emigrarea în masse în America.

Aceste dispoziții luate de stația de debarcare Ellis Island sânt în rezumat următoarele:

Comisarul dela debarcare va supraveghia, ca numai bărbații lipsiți de orice defect corporal să fie debarcați. Va cerceta apoi ca emigranții să aibă fiecare cel puțin 25 de dolari (125 cor.) bani gata. Ca această dispoziție să nu fie eludată se comunică, că decumva s'ar afla că cineva a cerut suma de 25 dolari împrumut, sau a primit o în dar — se va privi ca lipsit de orice mijloace materiale, luându-se principiul, că acest împrumut sau dar trebuie restituit celui ce l-a dat. Fără această sumă minimală nu va fi primit nimeni în America, nevoind statul să susțină și totodată să promoveze înmulțirea existențelor dubioase, cari

ar rămânea în sarcina statului, până la asigurarea existenței lor.

Mai departe se vor trimite înapoi toți acei, cari vor spune ca loc de destinație adresa vre-uni bancher american, căci sânt presupuși mai mulți bancheri americani, că ar servi interesele imigrării, conlucrînd astfel la eludarea legii de imigrare.

— **Inmormântarea medicului Dr. Constantin T. Ghidiu.** Ni se scrie: Venerabilui protopresbiter al Caransebeșului Andreiu Ghidiu, a îndurat cea mai crudă lovitură a sorții, pierzând pe vâlcuțul său fiu, medicul Constantin T. Ghidiu, care și a dat nobilul suflet în mâinile creatorului în ajunul Domnului, iar înmormântarea l s'a făcut cu rară pomoză, chiar în ziua nașterii divinului mântuitor, la ora 3 o. a.

Inimile tuturor n'au fost cuprinse de o jale și durere adâncă, căci era și a ținutului întreg, a e legase atâtea speranțe de acest înzestrat tânăr, care în etate abia de 23 ani, depă ce înainte cu vre-o câteva luni obținuse diploma de medic, a trebuit să ne părăsească.

La ora 3 conductul funebrel a plecat dela casa mortuară și trecând prin piață s'a îndreptat spre cimitir. În frunte erau praporii, ministranții, corul mixt al reuniunii de cântări, sub conducerea d-lui Alionte — și corul Institutului ped. teologic — sub conducerea profesorului Sărgvens, — a urmat apoi preoții celebranți: în mijloc înalt preacuviosul vicar Filaret Musta, la dreapta cuviosul protosincel Dr. I. T. Bădescu, la stînga cuviosul prot. Dr. Iuliu Olariu, apoi preoții G. Petrescu, M. Popoviciu G. Buru, I. Stoian și diaconul Dr. Mărescu.

D'șoara D. Barbu, ducea cununa, având la dreapta și la stînga ei câte un cleric.

A urmat apoi carul mortuar tras de patru cai. Alături de carul mortuar erau șase domoșoare și șase clerici cari duceau lumina. D'șoarele: Terziu, Mhalu, Vuta, Jan, Trua și Săcășan.

După carul mortuar a urmat: nenonșolatul părinte, ven. protopresbiter Andreiu Ghidiu, având la dreapta pe Prea S. Sa episcopul Dr. Miron Cristea și de a stînga pe malorul Pop. A urmat apoi unghiul decedatului medicul Dr. C. Popasu și alte rudeni.

De aici apoi o mare de popor, tot ce a avut Caransebeșul mai distins, dovadă de stima de care se bucură venerabilul protopop Andreiu Ghidiu. Prohodul s'a săvârșit în biserica din deal. Răspunsurile s'au executat cu precizie și duioșie de ambele coruri.

Protosincelul Dr. I. Bădescu a ținut o duloasă cuvântare funebrelă, care a stîrnit lacrimi.

Cu măiestria sa oratorică, cunoscută Dr. T. Bădescu a arătat abnegațiunea și zelul neobosit al acestui tânăr, care n'a voit să întrerupă studiile apore a se recrea. El a purtat cu abnegațiunea unui martir crucea ce Domnul a binevoit să i o pună pe umeri.

Părintelul protopresbiter A. Ghidiu servească spre mângăiere, stima și respectul societății, care a luat pa te la durerea sa nemărginită.

Vecnicia lui pomenire.

Cor.

— **Minunea dela Bala de-Criș.** Dăm cu rezervă știrea de mai jos, publicată în ziarele ungurești. Eroița este o româncuță nenorocită, care se zice, ar fi stăpînită de ascunse forțe magnetice.

În noaptea anului nou catolic, familia judecătorului de ocol din Baia-de-Criș, tocmai urau oaspeților an nou fericit, când auziră deodată lovituri puternice în pereți și ferestre. Loviturile aceste au produs o groază de nedescris între cei prezenți, cari toți credeau că ar fi ațacați de vre-o bandă de tâlhari. Calmându-se încetul cu încetul spiritele și prinzând puțin curaj, bărbații înarmându-se, au ieșit în curte, ca să vadă ce este. Mare le-a fost mirarea și cam tot atât și spaima, văzând pietrele lovindu-se singure de pereții casei, apoi coceni de porumb; bucăți de

lemn, ș. a. lucruri mai ușoare sburlînd înspre ferestre. Au căutat înzadar după faptuitori, dar n'au dat de nimeni. Petrele curgeau mai departe. Intorcându-se în casă — altă pacoste! — Servitoarea, o româncă de vre-o 16 ani, leșinase, iar doamnele nu o puteau trezi. Numai după vreme îndelungată și-a venit fata în fire, începând să plîngă cu hohote. — Ceilalți o priveau tăcuți și nu-i puteau înțelege plînsul. Într'un târziu se mai molcomi și putu să vorbiască. — Spuse că ea este cauza aruncăturilor de pietre, fiind stăpînită de necuratul.

— N'am ce să-i fac! — zise fata. Dacă slujesc într'un loc o lună, mai mult nu pot sluji. În ziua a 31-a mă lovesc pietrii, coceni și bucăți de lemn. Nu știu de ce. Scapă-mă, domnule, căci de nu mor.

Judecătorul n'a crezut poveștile fetei. A doua zi însă povestind mai multora întâmplarea din sara anului nou, a aflat încă și alte lucruri interesante referitoare la servitoarea ei.

Conducătorul cărților funduare a istorisit și el un caz analog, întâmplat tot cu aceeași fată, care fusese înainte cu o lună servitoare la el. Pe la sfârșitul lunii Noemvre fata a fost jocos acelușă puteri ascunse. A văzut cum se ridică pietrii și zboară înspre ea, lovind-o cu putere. Iar fata plîngea și se ruga într'una să o vindece. Conducătorul, crezând că fata este atinsă de ceva boală mentală, i-a dat drumul.

Vorbele aceste au produs o interesare publică față de servitoare. Au telefonat în satul natal al fetei, în Lunca, de unde li-s'a răspuns, că fata și acasă atragea diferite lucruri și din cauza aceasta a părăsit satul.

Luată la întrebări, fata a mai spus următoarele:

— În vară s'a întâmplat primadată că pascând oile tatălui meu, un cocian de porumb a sburlat înspre mine. M'am uitat jur în jur, dar n'am văzut pe nimeni care l-ar fi putut asvârli. După cocian au început a se lovi de mine și pietrii. M'am înspăimântat și am luat-o la fugă. Pe unde mergeam, se aplecau în cale crengi de arbori. Am început să plîng și fugeam nebună. Pe uliți de mă întâlneam cu oameni, îi vedeam cum își fac cruce, ca de necuratul. Obosită am ajuns acasă și am căzut sub un frăgar. Deatunci nu mai am liniște. Tot în ziua a 31-a mă stăpînesc aceste puteri. Toți cred că sânt nebună.

Mărturisirea fetei a îndemnat pe vre-o câțiva intelectuali să cerceteze mai deaproape acest fenomen.

Aproape toți sau convins de realitatea lui. Nu mai judecătorul crede, că este vre-o glumă la mijloc, sau e fapta unor oameni fără inimă. Despre cazul acesta a fost înștiințată momentan jandarmeria, care însoțită de medicii cercuali supraveghează tot pașul fetei.

NB. Poate vre-un cititor din părțile Bradului ne va putea da amănunte.

— **La fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bisericii bisericești** al Reuniunii meserișilor români sibiene au mai dăruit: Dr. Nicolae Cristea, adv. în Ocna și soția sa Victoria n. Hentes 10 cor., Traian Marcu, Nicolae Marcu, Liciniu Nisola, Savu Banciu, Simion Iagaru și Petru Stan, lăcătușii, câte 10 bani, Ioan Săutu, revizor r. 30 bani, Nicolae Mera, Nicolae Frâncu și Ionel Raica, câte 20 bani și V. V. Tordășian, prezident 15 bani. — Ștefan Duca, culegător de litere, drept răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică, dăruiește fondului «Victor și Eugenia Tordășian» pentru înzestrarea fetelor sărace, suma de 2 cor.

— **Al 171-lea!** Căsătoria «Reuniunii române de înmormântare din Sibiu» a plătit ajutorul statutar după reposatul membru Petru Ciora, fost cesser al Reuniunii și referent consistoriu. Acesta este al 171-lea caz de moarte la sânul Reuniunii române de înmormântare sibiene.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și gluvaricale

al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu. ►

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

x **Cele mai frumos executate daruri de Anul-nou:** garnituri pentru îngrijirea minilor, caete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătăasă și piele pentru femei, lornete, giamațane, bastoane de argint, toc de țigări și țigarete cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capătă în prăvălia lui **H e g e d ũ s G y u l a**, Arad **Andrássy-tér No 15**.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiescă la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, **Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1**. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mustre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x **Cele mai potrivite cadouri de Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vînd cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre. **Fischer Mór, Andrássy tér 20**. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat 5-oraș Nr. 568.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice **Seelenfreund** din **Cluj-Kolozsvár piața Jókai 2**. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu priecere și grabnic.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical **Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29**. Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m. Director-șef: **Dr. A. Cozmutza**.

Cronica socială și artistică.

Revellionul în Arad. Anul nou românesc se va serba în Arad de data aceasta în cadre mai largi și solemne. Cercul tinerilor români, în frunte cu președintele lor dl **Dr. Cornel Iancu** organizează o producție teatrală și muzicală.

Serbarea va avea loc în sala mare a otelului »Central«. Prețurite: Locul I 4 cor., L. II 3 cor., L. III 2 cor., bilet de intrare 1 cor.

Cină comună. Invitații speciale nu se fac.

La serbarea aceasta românească sunt invitați și cei din provincie.

Programa:

1. Cor bărbătesc:
 - a) C. Savu: Marș.
 - b) C. Porumbescu: La un nor.
2. Di și Dna Popescu (farsă comică) de Courteline localizată de G. Ranetti.

Persoane:

Sarmalidi — — — Dl Dr. Teodor Roxin
Dnu Popescu — — — Dl Iuliu Giurgiu
Dna Popescu — — — Dna Marilina Bocu
Marița — — — Dra Liviu Dimitrescu

3. Cor mixt:

- a) G. Dima: Sub fereastra mândri mele.
 - b) F. Mendelsohn: Privighitoarea.
4. Solo de vioară: dl A. Popescu cu acompaniment de pian: dșoara Marloara Traulescu.

- a) S. Bach: Arie.
- b) Wieniawski: Ku'aviak (Dans).
- c) C. Porumbescu: Baladă română.

5. Cor mixt:

I. Vidu: Pul de lel.

Inceputul la orele 8 seara.

— **Producția meseriașilor noștri.** Reprezentația teatrală dată, Duminecă, a doua zi de Crăciun, de tinerii meseriași din Arad, a reușit peste așteptări. Sala spațioasă a »Casei Naționale« a fost tixită de lume încă înainte de orele 8. Mulți cari au venit după această oră au fost nevoiți să stea în picioare, ne mai fiind locuri de șezut.

Meseriașii diletanți au jucat două comedii »Biletul de tramvai« și »Au plecat la târg de vite«, impunând auditorului numeros prin jocul lor natural și precis. A plăcut mai ales comedia populară »au plecat la târg de vite«. Diletanții au fost d-șoara Sofia Olariu, și d-nii A. Budiu, D. Bozgan și D. Boariu.

După producție a urmat danț până în zorile zilei.

Dintre intelectualii noștri am remarcat pe d-nii N. Oncu, Sava Raicu, părintele Traian Vățianu, inginerul Iu cu doamna, Iustin Olariu, mai mulți funcționari dela »Victoria«, membri redacției noastre și alții.

Incurajați de acest sprijin, meseriașii noștri au hotărât să organizeze în curînd o nouă reprezentanție.

Salutăm cu bucurie aceste îndeletniciri culturale ale clasei noastre meseriașe.

Concert în Oravița. Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița română invită la concertul ce va avea loc în sala otelului »Coroana Ungariei« din Oravița montană, Vineri la 13 Ianuarie n. După concert — danț. Inceputul la orele 8 seara.

Concert și teatru în Bistrița. Reuniunea română de cântări din Bistrița invită la concertul și reprezentația teatrală, ce vor avea loc la 13 Ianuarie n. în sala dela »Gwerbeverein« din Bistrița. După producție — danț. Inceputul la orele 8 seara.

Concert și teatru în F. Oșorhe'u. Comitetul parohial gr. ort. rom. din F. Oșorhelu invită la concertul și reprezentația teatrală ce va avea loc la 15 Ianuarie n. în sala mare a firmei din F. Oșorheiu. Se va juca »Ruga dela Chisetau«, comedie de I. Vulcan. După producție danț. Inceputul la orele 6 seara.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului,
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

ECONOMIE.

Banca de emisiune în ex-lex. Se credea că până la finele anului, ce a expirat, parlamentul ungar, urmând exemplul parlamentului austriac, va vota și el proiectul de lege provizor privitor la prolongirea privilegiului Băncii până la 15 Februarie a. c. Aceasta însă nu s'a întâmplat, căci guvernul ungar nici n'a prezentat proiectul provizor și astfel cu 1 Ianuarie 1911 încetând privilegiul Băncii, am intrat în Ex-lex.

În urma acestora ambele guverne s'au folosit de vechiul expedient, că au asigurat banca Austro Ungară prin câte o notificare oficială, că până la 15 Februarie 1911, nu se va da privilegiul altei bănci. Banca la rândul ei s'a obligat de a și împini și de aici încolo neschimbat de obligamen-

tele conform statutelor sale. Tot pe calea acestor s'a prolongit și validitatea convenției monetare și valutare, ce asemenea a expirat la 31 Decembrie a. tr.

Cu tot ex-lexul banca Austro Ungară va funcționa ca și mai înainte, și starea de ex-lex nu va cauza nici o perturbare în mersul afacerilor ei. Până la 15 Februarie 1911 cu toată siguranța chestiunea băncii de emisiune va fi rezolvată definitiv de ambele parlamente. *«Rev. Ec.»*

Concurs prelungit. Concursul cu premiu, dno. 13 Octomvre n. 1910, conform căruia, cu scop de a fi cât mai folositori obștei noastre de pretutindenea, care se îndeletnicește tot mai mult cu cultura pomelor, am oferit cor. 100 premiu pentru cea mai bună carte din pomărit, în care să se dea îndrumările de lipsă în toate trebile pomăritului — prin aceasta îi prelungim până la 1 Iulie n. 1911.

Sibiu, 27 Decemvre 1910.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu. Pant. Lucaș preș. Vic. Tordășianu secretar.

Dr. B. BASIOTA medic specialist în morburii femeiești.

Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Poșta Administrației.

T. D. Kispest. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1910.

Frideric I. Popu, Budapesta. Abonamentul e achitat până la 1 Febr. 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichte și conu.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod in „
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, in casa proprie.)
Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Acții de vândut.

Sunt de a se vinde 24 acții dela »Economicul«. Cumpărătorii au să se adreseze Dlui Nicolae Pop, protopretor pensionat în Gyalu (comitatul Kolozs.)

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțlene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrecuire în economie și acasă, mică, excelent orzai, cucuruzul și grâul, se lavă te cu mâna, puterea de muncă a unui baiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o marime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de înblătii ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

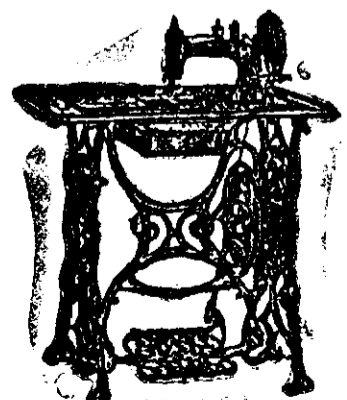
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE (Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

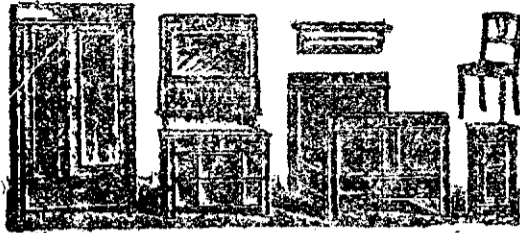
Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratuit

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

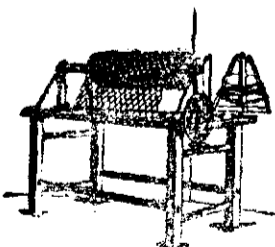
Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.**

ȘLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de orologe de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de orologe și giuvaergicale se efectuează prompt. **Giuaere vechi de aur și argint** le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primlucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— **Premiat la 6 expoziții.** —

Imprumuturi ca amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!

In strada Forray (Palatul contelui Nádasdy) s'a deschis deja o întreprindere — priasă americană electrică de —

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2'40

" " " femeiești " " 2'—

" " " pentru copii " " 1'60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cuțite de buzunar** cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. **Cuțite pentru măcelari și cărnățari**, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii mănuitoari. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de branza aceasta precum și ascuțire, le execută în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Din gură 'n gură merge veștea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** Strada -
istoriciei

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

Înmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadourile de Crăciun. — —

Surprindeți-vă părinții!

Surprindeți-vă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8 —, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15 —, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20 —

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt eseluse!

Expediere de 2 ori în 48 ore!

Service prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimite.

Avis!

La **„FĂGETANA“** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânale de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea „Depuneri încoplate cu asigurare de viață“ introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adevă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50 000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestei termeni.

Deci contra unei depuneri săptămânale minimală, la tot natul l-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte aceia că la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul „Făgetana“ acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc cecuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olandeză „Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente“ din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin „Făgetana“ institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bennáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Muncări specialiste de moli cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsoși. Material de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Service conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berendorf, articli de argint Alpaca L. mpe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru oțelieri, păhare pentru bere și vin, în cadrul de coroane. Arzătoare Wolfram cu 70% economisire. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakab
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugos, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotograful Naschitz.)
Telefon interurban No 224. — —

Inele de aur dela 5 cor.

Ceasornice dela 4 c. în sus

se pot căpăta la

Barna Sándor
clasornicar, giuvargiu și optik
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cercei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine. — Pentru floare ceasornice și reparat se dă o garanță de 3 ani — Service conștiințios. Mare asortiment de obiecte din argint de China.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Doine și cântece.

(Voce și piano).

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puil cucului.
Bădișor depărțitor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădișă, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna 'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit, ca mine, nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc.
Trageți voi boi!
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo).

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărca.
Ardeleana (ca'n Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca'n Bănat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca'n Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Țarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hațegana.
Ardeleana (ca'n Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca'n Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4 — (fr. 5 —)

Preludiu și Hora din „Serata etnografică“, pentru piano, ediția II.

Rândunica, vals, pentru piano, ediția II.

Viorele, vals, pentru piano, ed. II.

Nou! — Aurora, vals pentru piano. — Nou!

Prețul à cor. 2 — (fr. 2.50).

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general la:

Librăria Arhidiecezană în Sibiu. —
(Nagyszeben)

Asortiment bogat in articlii textili
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER SED. Sibiu — Hermannstadt.

Fabricatele renumitelor firme :

Benedict Schroll Sohn
în Braunau

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu-șiruri
Satin-gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Raye
Pichet-cu-șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile.

Regenhardt & Rayman
în Frelwaldau

Măsărițe de damast alb
Garnituri de damast pt.
cafea albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare-crep
Ștergare-Protier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pntu pat
Ștergare p. bucătărie
Broderii de in.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

= Atelierul de fotografiat a lui = Csizhegyi Sándor =

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo-
tografii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități pe pânze ori mătase cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuire : instrumente de fabricare de
spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa
acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri
necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri
birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase
de spălat și curățit.

Mai departe primește și
montarea și repararea
fântanelor artificiale pe
lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din
material de prima calitate.

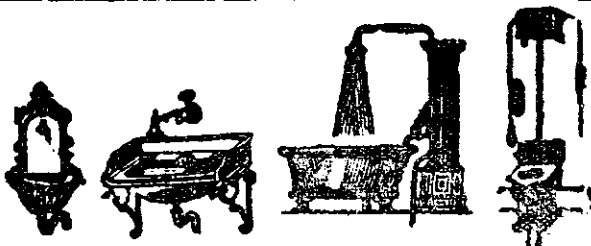
Prima atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și mă-
iestru pietrar.
Atelierul central al magazinei : Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labra-
dor, granit, sienit, etc.
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Atelierul central :
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
Filiale : Déva și Nagyvárad.

Apa- ducte.

Cei ce doresc apa ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.

cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tra repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— soni care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanție de 3 ani. —

Voiești a econo- misa bani?

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună
ieftin ? cercetează deci **magazinul de ghete, pălării
și modă pentru bărbați a lui Korányi**, pentru că
numai aci se poate cumpăra mai ieftin, **marfă bună**
și frumoasă. — În interesul propriu să vă convingeți și
să fiți atenți la firmă !

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute !

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2-60
Box-Bergsteiger dela 3-75
Box american sau Chevro
dela fl. 6-50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2-70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3-50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 cruceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.

Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și
băieți de totfelul și de tot preț.

Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate
și totfelul de albituri.

„PATRIA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Blaș

BILANȚ PE ANUL AL XXV-LEA 1910.

ACTIVE—VAGYON.

Conto Bilanț. — Mérleg számla.

PASIVE—TEHER.

Numărar în Cassă — Pénztármaradvány — — — —	127411 07	Capital societar — Alaptőke — — — —	550000 —
Cambii — Váltókölcsön — — — — 3117307 —		Fond de rezervă — Tartalékalap — — — —	550000 —
Cambii cu acop. hip. Jelzálogilag bizt. váltók 402663 —	3519970	Fond de rezervă special — Különtartalékalap — — — —	34427 14
Imprumut hipot. — Jelzálog kölcsönök — — — —	669699 —	Fond de penziune — Nyudijalap — — — —	85487 97
Imprumut pe amanet (Lombard) — Értékpapir kölcsönök	238439 —	Depuneri spre fructificare — Betétek — — — —	3197107 39
Efecte — Értékpapirok — — — — 455375 50		Reescompt — Visszleszámitolás — — — —	535315 —
Efect. fond. de penzie — Nyugdijalap ért. papirjai 85400 61	540776 11	Interese anticipate — Előlegezett kamatok — — — —	75861 80
Realități casele societății — Az intézet házai 109600 —		Depozite — Letétek — — — —	13361 50
de vânzare — Eladó ingatlanok — — — — 4008 56	113608 56	Creditori — Hitelezők — — — —	58475 40
Debitori, Conto Curent, Giro și cecuri — Adósok, folyó,		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék — — — —	570 —
Giro és csekk sz. — — — —		Profit curat — Tisztanyereség — — — —	125108 30
spese de proces și protest — Per és óvás költségek	15810 72		
	5225714 46		5225714 46

EȘITE—KIADÁS Cto Profit și Perdere. — Nyereség és veszteség számla. INTRATE—BEVÉTEL

Interese depuneri capit. — Tők. betéti kamatok 145070 —		Interese	
Interese depuneri rid. — Felv. betéti kamatok 2254 04		dela cambii — Váltókölcsönkamata — — — —	288501 10
Interese de reescompt — Visszleszám. kamatok 38986 66	186310 70	dela impr. hipot — Jelzálogkölcsönkamata 47161 73	
Marce de prezențe — Jelenléti jegyek — — — —	2880 —	dela impr. pe Lombard. Értékpapirkölcsönkamata 10970 85	
Salare — Fizetések — — — —	19300 —	dela Efecte — Értékpapirkölcsönkamata — — — —	21911 65
Contribuțiune — Adó — — — — 22242 33		Chirie — Házbér — — — —	4400 —
Contrib. d. interese dep. — Adó betéti kam. után 14732 40	36974 73	Proviz une — Jutalék — — — —	2565 39
Spese curente — Fentartási költségek — — — —	2618 43		
Porto — Postabér — — — —	2086 07		
Competință de timbru — Bélyegilleték — — — —	229 39		
Profit curat — Tisztanyereség — — — —	125108 40		
	375510 72		375510 72

Blaș, din ședința direcțiunei ținută la 6 Ianuarie 1911.

I. Br. Hodosiu m. p.
director executiv.

Victor Muntean m. p.
prim-contabil.

MEMBRII DIRECȚIUNEI:

I. M. Moldovanu m. p.
președinte.

S. P. Mateiu m. p.
vice-președinte.

Dr. I. Marcu m. p.

St. Popu m. p.

Georgiu Bărbatu m. p.

I. F. Negruțiu m. p.

Dr. Alesandru Pop m. p.

E. Blanu m. p.

I. Maniu m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine deplină. — Blaș, la 6 Ianuarie 1911.

MEMBRII COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE:

Dr. Ambrosiu Cheșian m. p.
președinte.

Nicolau Pop m. p.

A. C. Domșa m. p.

Gavril Precup m. p.

Ioan Fodor m. p.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE:

Onorată Adunare generală!

Comitetul D-voastră de supraveghiere, — spre a face destul îndatoririi ce i-s'a dat, — a scontrat în mai multe rânduri cassa institutului și a cercetat toate cărțile de comptabilitate.

De asemenea a examinat bilanțul de pe 1910 și contul profitului și perderilor, pe cari le-a găsit în consonanță cu registrele institutului. Tot astfel a constatat, că și împărțirea profitului curat s'a făcut conform statutelor.

În urma acestora propune: aprobarea bilanțului de pe anul 1910 și primirea proiectului relativ la împărțirea venitului curat, precum și darea absolutorului atât direcțiunei cât și comitetului de supraveghiere.

Blaș, 6 Ianuarie 1911.

Comitetul de supraveghiere.